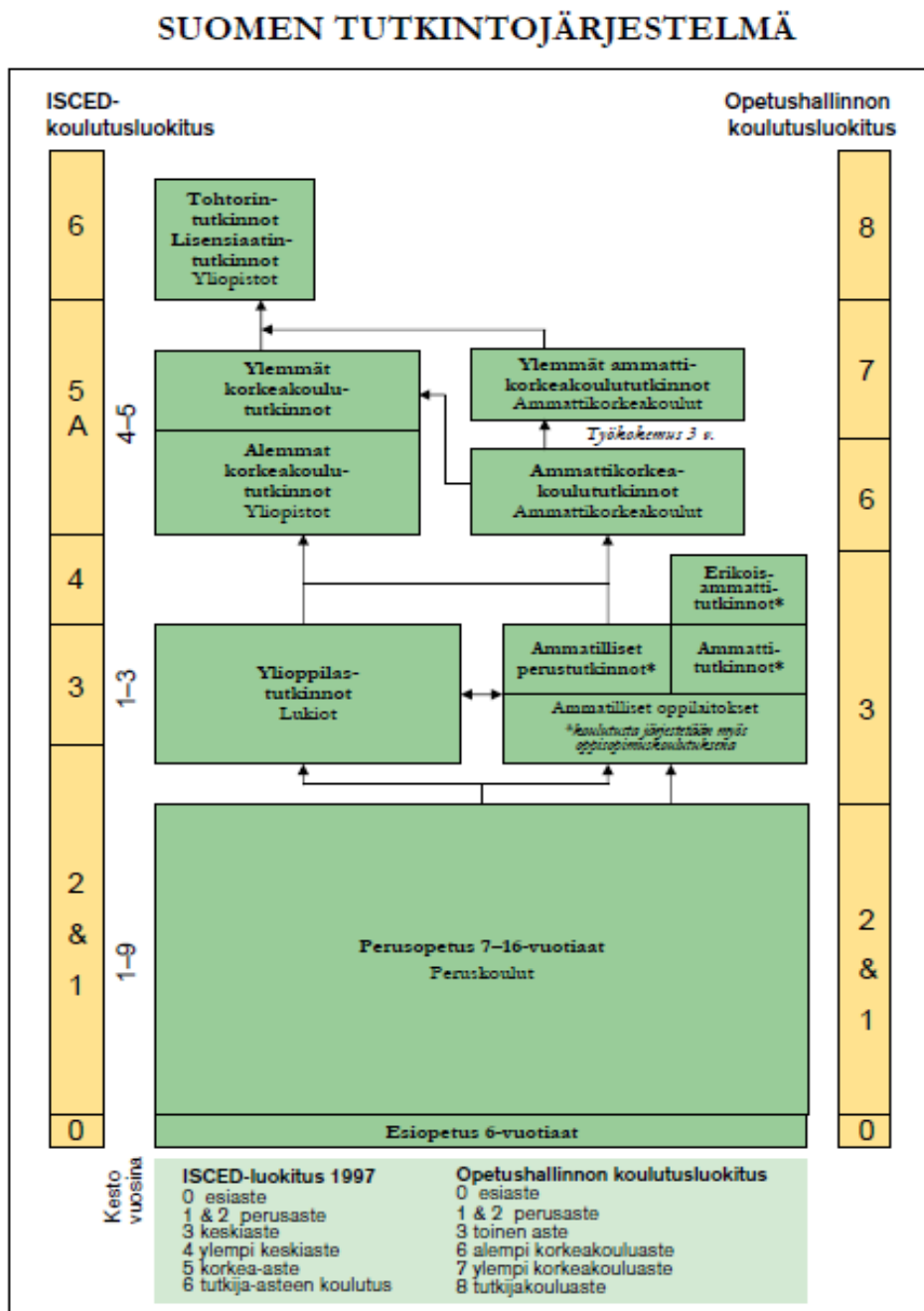

Finské vzdělávání v kostce

Ministerstvo školství a kultury (*Opetus- ja kulttuuri-ministeriö*) letos vydalo informační publikaci o finském systému vzdělávání. Přinášíme zkrácený překlad anglického originálu doplněný o informace získané z jiných zdrojů.

Schéma vzdělávacího systému Finska

Pro schéma školského systému jsme zvolili finskou verzi, z níž je patrné, že vzdělávací stupně se poněkud odlišují od klasifikace ISCED, jak je ukázáno v tabulce pod schématem. *Kesto vuosina* označuje počet let studia v jednotlivých školách, *lukiot* jsou gymnázia, hvězdička u tří odborných škol (odborné vzdělávání, další odborné vzdělávání, specializované odborné vzdělávání) znamená, že všechny tři druhy škol lze absolvovat i v rámci učňovství, *työkokemus 3 v.* znamená 3 roky povinné praxe mezi bakalářským a magisterským studiem na polytechnice, o níž se píše na s. 6.

ROVNOST VE VZDĚLÁVÁNÍ

Jedním ze základních principů finského školství je, že všichni musí mít stejný přístup ke kvalitnímu vzdělávání bez ohledu na etnický původ, věk, majetkové poměry nebo místo bydliště.

Vzdělávání je na všech stupních bezplatné

V předškolním a základním vzdělávání rodiče neplatí za učebnice, stravování ani za dopravu žáků, kteří bydlí daleko od školy.

Studenti středních a vysokých škol si učebnice kupují. Středoškoláci mají jídlo zdarma, stravování vysokoškoláku je subvencováno státem.

Školné může být požadováno jen ve vzdělávání dospělých. Propracovaný systém stipendií a půjček usnadňuje denní studium ve středních všeobecně vzdělávacích a odborných školách i na vysokých školách.

Každý žák má právo na pedagogické poradenství

Potenciál každého žáka by měl být maximálně využit. Úkolem poradenství je podporovat žáky, vést je a pomáhat jim tak, aby dosáhli nejlepšího možného výkonu a uměli se správně rozhodnout pro svou další vzdělávací a profesní dráhu.

Poradenstvím se zabývá veškerý pedagogický personál školy, který žákům pomáhá tak, aby všichni mohli zažít úspěch a radost z učení. Podpora spočívá v doučování nebo v pomoci žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou nejčastěji vzdělávání v běžných školách. Pokud to vzhledem k jejich speciálním potřebám není možné, musí být přijati do speciálního vzdělávání, které poskytují běžné školy tam, kde k tomu mají podmínky.

Intenzivní podpora je poskytována žákům, kteří potřebují stálá podpůrná opatření nebo několik forem podpory najednou. Záměrem je zabránit tomu, aby se existující problémy zhoršovaly či rozšiřovaly. Speciální podpora pomůže žákům absolvovat povinnou školní docházku a získat oprávnění ke vstupu na střední školu.

Žáci se speciálními potřebami jsou podporováni i ve středoškolském vzdělávání. V odborném vzdělávání a přípravě mají žáci se speciálními potřebami individuální vzdělávací plán. Ten např. stanovuje podrobnosti kvalifikace, které má být dosaženo, požadavky, které se musí dodržet, a poskytovaná podpůrná opatření.

Podporování jazykových menšin a migrantů

Finsko má dva úřední jazyky: finštinu a švédštinu. Školy, v nichž je vyučovacím jazykem švédština, navštěvuje zhruba 5 % žáků.

Obě jazykové skupiny mají i své vysoké školy. Kromě toho existují vzdělávací instituce, v nichž se vyučuje zcela, nebo zčásti v cizím jazyce, obvykle

v angličtině. Místní úřady organizují v Laponsku vzdělávání také v sámštině. Dále se zajišťují vzdělávací příležitosti pro Romy a jiné menšiny i pro lidi, kteří používají znakovou řeč. Poskytovatelé vzdělávání mohou požádat o dodatečné financování pro vyučování Romů, Sámů a dětí migrantů v úředních jazycích a pro vyučování v jejich mateřštině. Pořádá se také přípravné vzdělávání pro imigranty, které je připraveno na vstup do základní nebo střední školy.

Celoživotní vzdělávání

Finský vzdělávací systém nemá žádné slepé uličky. Žáci (toto označení zde znamená *učící se jakéhokoliv věku*) mohou vždy pokračovat ve studiu na vyšší úrovni vzdělávání. Praxe uznávání výsledků předcházejícího vzdělávání byla zavedena proto, aby se předešlo zbytečnému opakování již absolvovaného studia.

Finsko má dlouhou a bohatou historii vzdělávání dospělých. První lidová vysoká škola¹ (*kansanopisto; folkhögskola*) byla založena v roce 1889. Vzdělávání dospělých je velmi populární, míra účasti je vysoká i v mezinárodním srovnávání.

Úkolem politiky vzdělávání dospělých je zajišťovat kvalifikované pracovní síly, poskytovat možnost vzdělávání dospělým a posilovat sociální soudržnost a spravedlnost. To by mělo podporovat úsilí o prodloužení pracovního života, zvyšovat míru zaměstnanosti, zlepšovat produktivitu, vytvořit podmínky pro celoživotní vzdělávání a podporovat multikulturalismus.

Vzdělávací instituce organizují vzdělávání dospělých na všech stupních vzdělávání. Snaží se o co nejflexibilnější uspořádání tak, aby dospělí mohli studovat při zaměstnání. Vzdělávání dospělých zahrnuje vzdělávání ukončované diplomem nebo certifikátem, liberální vzdělávání, rozvoj zaměstnanců a jinou profesní přípravu poskytovanou nebo placenou zaměstnavateli, i profesní přípravu pro trh práce, která je určena hlavně nezaměstnaným.

Liberální vzdělávání dospělých nabízí neformální studium. Podporuje osobní růst, zdraví a blahobyt nabídkou kurzů týkajících se záležitostí občanů a společnosti a různých zájmových kroužků.

Ve všeobecném i odborném vzdělávání fungují oddělené instituce poskytující vzdělávání dospělým. Ve vysokém školství je nabízejí polytechniky (*Ammattikorkeakoulu; Yrkeshögskola*).

ŠKOLSTVÍ SPOČÍVÁ NA DŮVĚŘE A ODPOVĚDNOSTI

Vzdělávání je financováno hlavně z veřejných prostředků

Většina škol poskytujících základní a střední vzdělávání je spravována místními úřady nebo spojenými obecními výbory. Odpovědnost za financování je rozdělena

mezi stát a místní úřady. Většina soukromých škol se neliší od veřejně spravovaných škol. Řídí se celostátními základními kurikuly a kvalifikačními požadavky. Školy jsou také financovány z veřejných prostředků.

Předškolní a základní vzdělávání je součástí základních služeb obce, které jsou financovány státem. Financování je založeno na počtu 6–15letých dětí žijících v obci a na zvláštních podmínkách obce. Obec může tyto prostředky přidělovat podle vlastního uvážení. Zákonem dané státní financování základních služeb obce tvoří přibližně třetinu kalkulovaných nákladů.

Financování středního všeobecného a odborného vzdělávání je založeno na počtu žáků hlášených školou a na jednotkových cenách stanovených ministerstvem školství.

Při financování polytechnik vláda přiděluje prostředky ve formě základního financování (jednotkové náklady na studenta), projektového financování a financování podle výkonu. Např. dosažené diplomy jsou součástí financování podle výkonu. Polytechniky mají také externí zdroje financování. Poskytovatelé profesní přípravy a vzdělávání v polytechnikách jsou povzbuzováni k tomu, aby zlepšovali své výsledky pomocí financování podle výkonu.

Univerzity jsou buď nezávislé korporace podle veřejného práva, nebo nadace podle soukromého práva. Každá univerzita a ministerstvo školství jednou za tři roky stanovují provozní a kvalitativní záměry univerzit a určují vyžadované prostředky. Dohoda také definuje, jak budou dané záměry monitorovány a evaluovány. Univerzity dostávají financování od státu, avšak očekává se, že získají i externí financování.

Místní správa a vzdělávací instituce hrají klíčovou roli
Školství je řízeno na dvou úrovních. Za politiku vzdělávání odpovídá ministerstvo školství. Vládní výbor pro vzdělávání (*Opetushallitus; Utbildningsstyrelsen*) odpovídá za realizaci politických záměrů. Spolupracuje s ministerstvem při vytváření cílů, obsahu a metod vzdělávání pro předškolní, základní a střední vzdělávání a pro vzdělávání dospělých. Za místní správu odpovídají místní úřady, obvykle obecní úřady nebo spojené obecní úřady. Ty rozhodují o přidělování financí, místních kurikulech a přijímání personálu. Obecní úřady mohou delegovat své rozhodovací pravomoci na školy. Obvykle tak ředitelé škol přijímají nové učitele.

Autonomie ve vzdělávání je na všech stupních vysoká
Poskytovatelé vzdělávání odpovídají za praktickou stránku vyučování i za efektivitu a kvalitu vzdělávání. Neexistují například žádné směrnice o počtu žáků ve třídě, školy mohou žáky seskupovat podle vlastního uvážení.

Místní úřady stanovují, jak velkou autonomii školy mají. Školy mají právo poskytovat vzdělávací služby podle své vlastního administrativního uspořádání a vizí, pokud vykonávají základní funkce dané zákonem. V mnoha případech je například hospodaření s rozpočtem, akvizice a přijímání nových pracovníků v odpovědnosti škol.

Učitelé si mohou sami rozhodovat o vyučovacích metodách, učebnicích a učebních materiálech.

Polytechniky a univerzity mají rozsáhlou autonomii. Jejich fungování je založeno na svobodě vzdělávání a výzkumu. Organizují svou vlastní správu, rozhodují o přijímání studentů a o obsahu programů vedoucích k diplomu.

Zajišťování kvality je založeno spíše na řízení než na kontrole

Školní inspekce byla zrušena na počátku 90. let. Základní myšlenkou je usměrňování pomocí informací, podpory a financování. Činnost poskytovatelů vzdělávání je vedena úkoly stanovenými v legislativě, celostátními základními kurikuly a kvalifikačními požadavky. Systém spoléhá na odbornou zdatnost učitelů a ostatního personálu.

Systém se zaměřuje jak na sebehodnocení škol a poskytovatelů vzdělávání, tak na celostátní hodnocení výsledků vzdělávání. Celostátní hodnocení výsledků vzdělávání probíhá pravidelně. Každoročně se koná test buď v mateřském jazyce a literatuře, nebo v matematice. Další předměty jsou hodnoceny podle evaluačního plánu ministerstva školství. Nejsou hodnoceny jen všeobecně vzdělávací předměty, ale také např. umění a řemesla a mezipředmětová témata.

Z hlediska škol není hodnocení pravidelné a je výběrové (hodnotí se na vzorcích žáků). Poskytovatelé vzdělávání dostanou své vlastní výsledky, které použijí pro další rozvoj.

Hlavním záměrem celostátního hodnocení výsledků vzdělávání je sledovat, jak dobře bylo na celostátní úrovni dosaženo cílů stanovených v základním kurikulu a kvalifikačních požadavků. V důsledku toho nejsou výsledky používány pro sestavování žebříčků škol.

Polytechniky a univerzity samy zodpovídají za hodnocení svého fungování a výsledků. Jsou v tom podporovány národním orgánem odpovědným za rozvoj kvality vzdělávání.

PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ JAKO SOUČÁST CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj a učení dítěte

Předškolní vzdělávání a péče zahrnuje péči, výchovu a vyučování a podporuje vyrovnaný růst, rozvoj a učení dětí. Každé dítě má subjektivní právo navštěvovat předškolní vzdělávání. To může probíhat v mateřských školách (*päiväkoti; daghem*) nebo v menších skupinách denní péče v soukromých domech. Poplatky jsou nízké a stanovují se podle příjmu rodičů.

Všechny 6leté děti mají právo účastnit se předškolního vzdělávání, které je pro ně bezplatné a dobrovolné, obce však mají povinnost ho poskytovat. Téměř všechny 6leté děti chodí do předškolního vzdělávání, kde si osvojí základní dovednosti, znalosti a způsobilosti z různých oblastí vzdělávání v souladu se svým věkem a schopnostmi. Základem je učení se hrou.

Základní vzdělávání se nedělí na nižší a vyšší stupeň

Povinné vzdělávání začíná v roce, kdy je dítěti sedm let a trvá devět let. Místní úřady přidělují všem žákům místo ve škole blízko domova, rodiče se však mohou rozhodnout pro jinou školu bez jakéhokoliv omezení.

V prvních šesti ročnících vyučuje většinu předmětů stejný třídní učitel, v posledních třech ročnících vyučují jednotlivé předměty specializovaní učitelé.

Školní rok je všude stejný, rozvrhy hodin však jsou místní

Školní rok trvá 190 dnů od poloviny srpna do začátku června. Školy jsou otevřeny pět dní v týdnu a minimální počet vyučovacích hodin týdně se pohybuje od 19 do 30, podle ročníku a podle počtu volitelných předmětů. Denní a týdenní rozvrhy hodin jsou sestavovány ve škole. Kromě toho mohou místní úřady rozhodovat o prázdninách navíc.

Celostátní základní kurikulum nechává prostor pro místní variace

Celostátní základní kurikulum určuje Vládní výbor pro vzdělávání. Toto kurikulum obsahuje cíle a základní obsah různých vyučovacích předmětů, zásady hodnocení žáků, vzdělávání pro žáky se speciálními potřebami, péči o žáky a pedagogické poradenství. Obsahuje rovněž principy dobrého učebního prostředí, pracovních postupů a koncepce vyučování. Kurikulum je aktualizováno přibližně po deseti letech.

Poskytovatelé vzdělávání navrhují svá vlastní kurikula v rámci celostátního základního kurikula. Mají tak prostor pro místní nebo regionální specifika. Všechna místní kurikula však musí definovat hodnoty, základní principy a všeobecné cíle výchovy a vzdělávání. Také se musí věnovat jazykovému programu a místnímu rozdě-

lení počtu vyučovacích hodin. Dále je třeba definovat spolupráci s rodiči a vzdělávání dětí vyžadujících zvláštní podporu nebo náležitějších k různým jazykovým a kulturním skupinám.

Hodnocení je součástí každodenní školní práce

Hlavním druhem hodnocení žáků je průběžné hodnocení a závěrečné hodnocení. Průběžné hodnocení žáky vede a pomáhá jim v učení. Žáci dostávají vysvědčení alespoň jednou za školní rok.

V základním vzdělávání neexistují žádné celostátní testy. Učitelé odpovídají za hodnocení ve svých vyučovacích předmětech na základě cílů stanovených v kurikulu. Znamky na závěrečné vysvědčení na konci 9. ročníku dávají také učitelé. Na základě tohoto hodnocení jsou žáci vybíráni k dalšímu studiu. Celostátní základní kurikulum obsahuje vodítka pro hodnocení ve všech obvyklých předmětech.

Jedním z úkolů základního vzdělávání je rozvíjet schopnosti žáků pro sebehodnocení. Účelem je podporovat u žáků větší znalost sama sebe a studijních dovedností a pomoci žákům, aby si uvědomovali svůj pokrok a vzdělávací postupy.

VŠEOBECNÉ A ODBORNÉ CESTY VE STŘEDNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Většina žáků pokračuje ve studiu po absolvování základní školy

Žáci, kteří úspěšně absolvovali povinné vzdělávání, mohou pokračovat ve středním všeobecném nebo odborném vzdělávání. Žáci jsou do středních škol vybíráni hlavně podle vysvědčení ze základní školy. V odborných školách mohou kritéria výběru obsahovat praktické zkušenosti a jiné srovnatelné faktory, někde se pořádají i vstupní a talentové testy. Více než 90 % věkové skupiny přechází do středního vzdělávání bezprostředně po absolvování základní školy. Ukončení středního vzdělávání umožňuje absolventům pokračovat ve studiu na vysoké škole.

Střední všeobecné vzdělávání je uspořádáno flexibilně

Sylabus středního všeobecného vzdělávání je rozvržen do tří ročníků, žáci ho však mohou absolvovat v rozmezí 2 až 4 let. Vyučování je rozděleno do modulů a žáci mají dosti velkou volnost při rozhodování o svém vlastním studijním plánu. Každý kurz je po absolvování hodnocen, a jakmile žák absolvuje požadovaný počet kurzů (povinných a volitelných), dostane vysvědčení o ukončení studia.

Vládní výbor pro vzdělávání rozhoduje o cílech a výsledcích vzdělávání v různých vyučovacích předmětech a modulech středního všeobecného vzdělávání. Každý poskytovatel vzdělávání si na základě celostátní-

ho základního kurikula připravuje lokální kurikulum. Díky modulové struktuře středního vzdělávání mohou žáci kombinovat moduly ze všeobecného a odborného vzdělávání.

První celostátní zkouška na konci středního všeobecného vzdělávání

Střední všeobecné vzdělávání je ukončováno státní maturitní zkouškou (*Ylioppilastutkinto; Studentexamen*), která obsahuje čtyři povinné testy: mateřský jazyk a pak podle výběru kandidáta: druhý úřední jazyk, cizí jazyk, matematiku nebo všeobecně vzdělávací předmět, např. humanitní nebo přírodovědné předměty. Žáci si mohou přibrat i volitelné testy. Žáci, kteří složili maturitní zkoušku a absolvovali celý středoškolský syllabus, dostanou maturitní vysvědčení s výsledky z jednotlivých testů.

Odborné vzdělávání a příprava (OVP) ve spolupráci se světem práce

OVP zahrnuje osm oborů vzdělávání, více než padesát profesních kvalifikací a přes sto různých studijních programů. Profesní kvalifikace vyžadují tři roky studia a alespoň půl roku praktické přípravy na pracovišti. OVP lze absolvovat jak školní formou, tak formou učňovství.

Celostátní kvalifikační požadavky jsou založeny na metodě výsledků vzdělávání z počátku 90. let. Odborné kvalifikace jsou vytvářeny v úzké spolupráci se světem práce a dalšími klíčovými zainteresovanými stranami. Tím se zajišťuje, aby kvalifikace podporovaly flexibilní a efektivní přechod na trh práce i profesní vývoj a změny profesní dráhy. Kromě potřeb světa práce rozvíjí OVP i schopnosti žáků celoživotně se vzdělávat a zohledňuje jejich individuální potřeby a okolnosti poskytováním příležitosti ke flexibilnímu osvojování kvalifikací.

Žáci studují podle individuálních studijních plánů, které obsahují jak povinné, tak volitelné moduly. Znalosti a kompetence osvojené žáky jsou hodnoceny průběžně. Hodnocení je založeno na kritériích definovaných v celostátních kvalifikačních požadavcích. Jednou z hlavních hodnotících metod je předvedení profesních znalostí a dovedností. Pracovní úkoly vyžadující pro své splnění specifické profesní dovednosti, jsou žákům zadávány v autentickém prostředí. Předvádění dovedností je navrhováno, realizováno a hodnoceno ve spolupráci se zástupci světa práce.

Kvalifikace založené na kompetencích nabízejí způsob, jak předvést výsledky předchozího vzdělávání

Kvalifikace založené na kompetencích poskytují dospělým flexibilní cestu ke zvýšení a udržení profesních znalostí a dovedností. Tento systém navíc umožňuje

uznat profesní kompetence člověka bez ohledu na to, zda si je osvojil prací, studiem nebo jinak. Zástupci světa práce hrají důležitou roli v plánování, zavádění a hodnocení kvalifikací založených na kompetencích.

Individuální studijní plán je připravován pro každého žáka, který chce získat kvalifikaci založenou na kompetencích. Kandidáti prokazují své dovednosti v testech kompetencí, které jsou hodnoceny odborníky z profesní přípravy a zástupci podniků spolu se samotnými kandidáty. Existují tři úrovně kvalifikací založených na kompetencích: profesní kvalifikace, další profesní kvalifikace a specializované profesní kvalifikace.

VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ S DUÁLNÍ STRUKTUROU

Vysokoškolské vzdělávání poskytují univerzity (*ylipisto*) a polytechniky (*ammattikorkeakoulu – AMK*). Oba sektory mají své vlastní profily. Univerzity kladou důraz na vědecký výzkum a vyučování. Polytechniky, známé též jako univerzity aplikovaných věd, mají praktičtější přístup.

Do všech oborů studia je omezený přístup. Počet uchazečů o studium překračuje počet míst, která jsou k dispozici, a proto univerzity a polytechniky používají při výběru studentů různé druhy kritérií. Nejobvyklejšími kritérii jsou výsledky maturitní zkoušky a vstupních testů.

Většina univerzitních studentů usiluje o titul magistr (maisteri)

Maturitní zkouška poskytuje oprávnění ke studiu na vysoké škole. Oprávnění však poskytují i profesní kvalifikace postsekundární úrovně nebo úspěšné absolvování tříletého studia v odborné škole. Složení maturitní zkoušky tak není pro vstup na univerzitu podmínkou. Univerzity přijímají uchazeče, u nichž lze předpokládat, že mají nezbytné dovednosti a znalosti k tomu, aby byli schopni absolvovat studium.

Na univerzitách jsou bakalářské a magisterské programy a postgraduální vědecké nebo umělecké programy, které směřují k licenciátu (*lisensiaatti; licentiat*) nebo k doktorátu (*tohtori; doktor*).

Ve dvoustupňovém systému studenti nejprve absolvují bakalářský stupeň a potom zpravidla pokračují v magisterském studiu. Magisterské studium má trvat pět let, průměrná doba studia ve Finsku je však šest let. Političtí činitelé zavedli několik opatření ve snaze zkrátit průměrnou dobu studia a zvýšit úspěšnost v ukončování studia, například osobní studijní plány a finanční stimuly.

Polytechnické studium vybavuje studenty praktickými odbornými znalostmi a dovednostmi

Všeobecným požadavkem pro přijetí na polytechniku je ukončení středního všeobecného nebo odborného vzdělávání. Studenti jsou přijímáni ke studiu na základě přijímacích zkoušek, výsledků ze střední školy a pracovní praxe. Polytechniky mohou také přijmout uchazeče, u nichž lze předpokládat, že mají nezbytné dovednosti a znalosti k tomu, aby byli schopni absolvovat studium.

Studium na polytechnice poskytuje vysokoškolské kvalifikace a praktické odborné znalosti a dovednosti. Obsahuje základní a specializované studium, volitelné studium a závěrečný projekt. Studium na všech stupních zahrnuje praktickou přípravu na pracovišti.

Rozsah polytechnického studia činí obvykle 210–240 kreditních bodů ECTS, tzn. 3–4 roky celodenního studia. Dále je možné studovat pro dosažení polytechnického magisterského titulu po minimálně tříleté praxi. Magisterské studium na polytechnice trvá 1,5–2 roky a titul magistr je ekvivalentní s magisterským titulem z univerzity.

VZDĚLÁNÍ UČITELŮ

Učitelé mají ve Finsku vysokou prestiž. Školy vzdělávající učitele si tak mohou vybírat nejhodnější uchazeče. Například do studia určitého pro třídní učitele se vybírá jen 10 % ze všech uchazečů. Do studia pro učitele jednotlivých předmětů se podíl vybraných uchazečů pohybuje od 10 do 50 % podle vyučovacího předmětu. Do vzdělávání učitelů pro odborné školství je přijímáno 30 % uchazečů.

Nejobvyklejším požadavkem v počátečním vzdělávání učitelů je magisterský titul

Učitelé základních a středních všeobecně vzdělávacích škol musejí mít magisterský titul. Učitelé v odborném školství také potřebují vysokoškolské vzdělání. Vzdělání vysokého stupně je považováno za nezbytné, protože učitelé jsou profesionálně velmi samostatní. Učitelé a poradci ve střediscích denní péče mají zpravidla bakalářský titul, učitelé v předškolním vzdělávání magisterský titul.

Učitelé v prvních šesti ročnících základní školy obvykle vyučují všechny nebo téměř všechny předměty, v posledních třech ročnících základní školy a ve střední škole jsou učitelé jednotlivých předmětů, kteří mají magisterský titul z vyučovaného oboru a absolvovali

pedagogické studium. Třídní učitelé mají magisterský titul z pedagogiky.

Učitelé v odborném školství mají mít vhodné vysokoškolské nebo postgraduální všeobecné vzdělání, příslušné polytechnické vzdělání nebo nejvyšší možnou kvalifikaci ve svém oboru. Kromě toho je vyžadována alespoň tříletá praxe v oboru a absolvované pedagogické studium.

Poradci v základním a středním vzdělávání pomáhají žákům ve studiu a s řešením jakýchkoliv problémů s učením. Kvalifikačním požadavkem je magisterský titul a studium poradenství. Učitelé žáků se speciálními potřebami pomáhají žákům s vážnějšími problémy buď v běžných školách, nebo ve speciálním vzdělávání. Rovněž pomáhají učitelům a konzultují s nimi. Učitelé žáků se speciálními potřebami mají magisterský titul ze speciální pedagogiky jako hlavního předmětu nebo učitelskou kvalifikaci včetně studia pro učitele žáků se speciálními potřebami.

Učitelé na polytechnikách mají buď magisterský titul, nebo postgraduální licenciát, podle svého postavení. Musí také absolvovat pedagogické studium. Univerzitní učitelé mají obvykle doktorský nebo jiný postgraduální titul.

Vedoucí pracovníci ve školství musí mít učitelkou kvalifikaci

Odpovědnost za fungování základních a středních škol nesou jejich ředitelé. Ředitelé školy musí mít vysokoškolský titul a učitelkou kvalifikaci. Kromě toho musí mít příslušné pracovní zkušenosti a certifikát ze školské administrativy nebo jeho ekvivalent.

Univerzitní rektori musí mít doktorát nebo profesuru. Rektorem je obvykle jmenován jeden z profesorů univerzity. Rektor na polytechnice musí mít postgraduální licenciát nebo doktorát a mít zkušenosti s administrativou.

Další vzdělávání učitelů je podporováno

Na většině stupňů vzdělávání je požadováno, aby se učitelé každoročně účastnili dalšího vzdělávání při zaměstnání, jako součást dohody o platu. Finští učitelé považují další vzdělávání za výsadu, a proto se ho aktivně účastní.

Stát také poskytuje programy dalšího vzdělávání, především v oblastech důležitých pro realizaci vzdělávací politiky a reformy. Poskytovatelé vzdělávání se mohou také ucházet o finanční prostředky pro zlepšení profesionálních kompetencí vyučujících.

Učitelé jsou považováni za klíčové prvky v zajišťování kvality vzdělávání. Proto je počátečnímu i dalšímu vzdělávání učitelů věnována velká pozornost.

Anna Konopásková

¹ *Není to vysoká škola, podle dnešní klasifikace je to ISCED 2 a 3.*

Pramen:

Finnish education in a nutshell. Helsinki : Ministry of Education and Culture, 2012. 26 s. ISBN 978-952-13-5387-1 (Education in Finland)

http://www.minedu.fi/OPM/julkaisut/2013/Finnish_education_in_a_nutshell.html?lang=en

Schéma vzdělávacího systému ve finštině a v lepší kvalitě viz

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutusjarjestelmaelitteet/koulutusjarjestelma.pdf>

Vzděláváním ve Finsku se zabývaly i tyto články Zpravodaje

Kdy začíná ve Finsku vyučování, 3/2013, s. 7

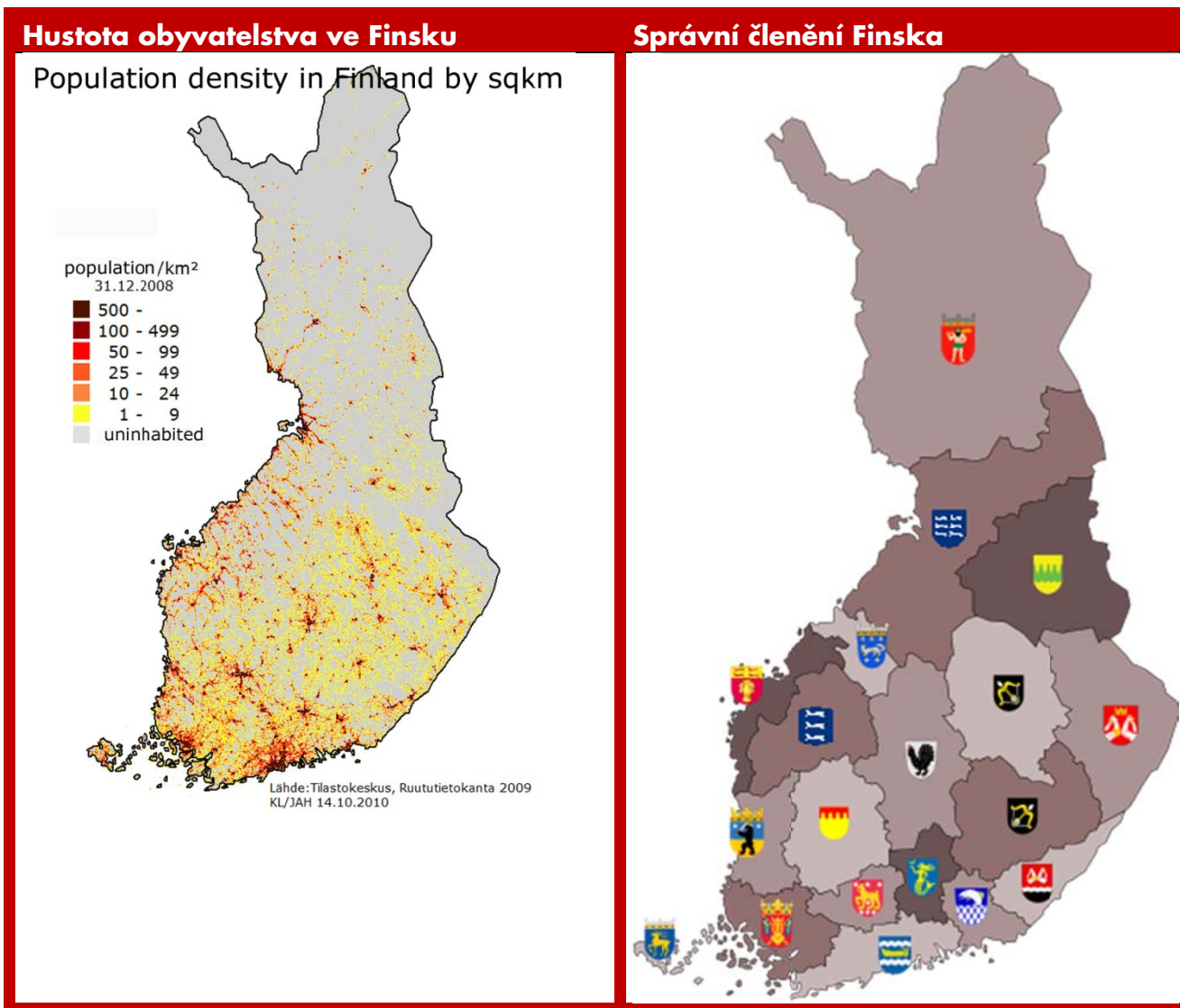
Systém zkoušek založených na kompetencích, 12/2011, s. 11

Znovu finské školství, 5/2011, s. 5

Pohled na finské školství 3/2011, s. 5-7

Ukončování středního vzdělávání v Evropě 5, 1/2010, s. 8

Odborné vzdělávání ve Finsku, II/2007, 11 s.

Regiony (maakunnat)	Město	Počet obyv.	Regiony (maakunnat)	Město	Počet obyv.
Ahvenanmaa	Maarianhamina	28 361	Pirkanmaa	Tampere	491 743
Etelä-Karjala	Lappeenranta	133 249	Pohjanmaa	Vaasa	179 140
Etelä-Pohjanmaa	Seinäjoki	193 735	Pohjois-Karjala	Joensuu	165 869
Etelä-Savo	Mikkeli	153 715	Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	397 964
Kainuu	Kajaani	81 232	Pohjois-Savo	Kuopio	248 143
Kanta-Häme	Hämeenlinna	175 253	Päijät-Häme	Lahti	202 204
Keski-Pohjanmaa	Kokkola	68 504	Satakunta	Pori	226 537
Keski-Suomi	Jyväskylä	274 409	Uusimaa	Helsinki	1 550 362
Kymenlaakso	Kouvola	181 775	Varsinais-Suomi	Turku	467 245
Lappi	Rovaniemi	183 318			

Rozloha: 338 145 km² Počet obyvatel: 5 266 114 Výdaje na vzdělávání: 6,8 % HDP (2009) Gramotnost: 100 %

Etnické složení:

Finové 93,4 %, Švédové 5,6 %, Rusové 0,5 %, Estonci 0,3 %, Romové 0,1 %, Sámové 0,1 %

Pramen: http://fi.wikipedia.org/wiki/Suomen_maakunnat